

ห้องปฏิบัติการเภสัชพันธุศาสตร์ (Laboratory for Pharmacogenomics)

4th Floor, Somdech Phra Debaratana Medical Center, Department of Pathology, Faculty of Medicine

Ramathibodi Hospital Tel. +662-200-4331 Fax +662-200-4332

PHARMACOGENOMICS AND PERSONALIZED MEDICINE REPORT

ชื่อ-สกุล (Name):		อายุ (Age):		ปี (years)	เพศ (Gender):	
เลขประจำตัว (HN):		หน่วยงานที่ส่งตรวจ (Hospital):				
สิ่งส่งตรวจ (Specimen):	EDTA Blood	เบอร์ติดต่อ (Phone/Fax):				
เชื้อชาติ (Ethnicity):		วันที่ส่งตรวจ (Requested date):				
แพทย์ (Physician):		วันที่รายงานผล (Reported date):				

TPMT genotyping (รหัสการทดสอบ 400290)

TPMT gene	
Genotype [†] : TPMT*2 238G>C:	
TPMT*3A 460G>A, 719 A>G:	
TPMT*3B 460G>A:	
TPMT*3C 719A>G:	
Predicted Genotype ^{††} :	
Predicted Phenotype:	
Therapeutic recommendation:	
<p>Summary: ในผู้ป่วยรายนี้ ตรวจไม่พบความผิดปกติทางพันธุกรรมของยีน TPMT สามารถแปลผลจีโนไทป์ได้เป็น TPMT*1/*1 (อ้างอิงจาก CPIC guideline) และสามารถทำนายได้ว่า ผู้ป่วยรายนี้มีอัตราการทำงานของเอนไซม์ TPMT ในระดับปกติ (Normal metabolizer, NM) ดังนั้นผู้ป่วยจึงสามารถเข้ายาในกลุ่ม Thiopurines ได้ในขนาดมาตรฐาน อย่างไรก็ตามแนะนำให้ส่งตรวจยีน NUDT15 เพิ่มเติม เนื่องจากพบความสัมพันธ์ระหว่างยีน NUDT15 กับการเกิด 6-MP-induced toxicity ในประชากรไทยและกลุ่มประชากรเอเชีย จากการศึกษาค้นพบความถี่ของความผิดปกติในยีน NUDT15 พบว่ามี 15% ในประชากรไทย</p>	

หมายเหตุ: [†] การทดสอบนี้ตรวจวิเคราะห์ด้วยเทคนิค real time PCR โดยตรวจความผิดปกติทางพันธุกรรมเฉพาะรูปแบบ *2, *3A, *3B และ *3C ซึ่งพบได้บ่อยในกลุ่มประชากร (อ้างอิงจากงานวิจัย) ทั้งนี้การแปลผลทางเภสัชพันธุศาสตร์เป็นเพียงการทำนายจากผลของการตรวจในครั้งนี้เท่านั้น

^{††} Annotation of CPIC guideline for thiopurines and TPMT (<https://cpicpgx.org/guidelines/guideline-for-thiopurines-and-tpmt/>)

PHARMACOGENOMICS INTERPRETATION (More Information)

ข้อมูลทางคลินิกของผู้ป่วย: -

เอนไซม์ Thiopurine-S-methyltransferase (TPMT) มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงยาในกลุ่ม Thiopurines (ได้แก่ 6-mercaptopurine, 6-thioguanine) ซึ่งนิยมนำมาใช้รักษาเม็ดเลือดขาว รวมทั้งยา Azathioprine ซึ่งนิยมนำมาใช้รักษาโรคที่เกิดจากความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกัน โรคทางเดินอาหารอักเสบ (inflammatory bowel disease) และใช้กดภูมิคุ้มกันในผู้ป่วยที่ได้รับการปลูกถ่ายอวัยวะ ถึงแม้ว่ากลุ่ม Thiopurines จะมีประสิทธิภาพดีในการรักษาโรค แต่จำเป็นต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง เพราะมีดัชนีในการ

วิเคราะห์และแปลผลโดย	เลขที่ใบประกอบวิชาชีพ	เลขที่ใบประกอบวิชาชีพ
ภญ.ไอริน โรจนกิจพาณิชย์	ภ. ๓๖๗๙๕	ทพญ.นันทกร สกุลวิทยาสุข
		ท.น. ๑๗๘๓๒

ห้องปฏิบัติการเภสัชพันธุศาสตร์ (Laboratory for Pharmacogenomics)

4th Floor, Somdech Phra Debaratana Medical Center, Department of Pathology, Faculty of Medicine

Ramathibodi Hospital Tel. +662-200-4331 Fax +662-200-4332

รักษาค่อนข้างแคบ (narrow therapeutic index) อาจก่อให้เกิดอาการไม่พึงประสงค์ เช่น กดการทำงานของไขกระดูกได้ โดยเฉพาะผู้ที่มีความสามารถในการทำงานของเอนไซม์ TPMT ต่ำจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดพิษเหล่านี้เพิ่มขึ้น

ความหลากหลายทางพันธุกรรมของยีน *TPMT* ที่มีรายงานในปัจจุบันมีไม่น้อยกว่า 27 อัลลีล^[1] จากการศึกษาการทำงานของเอนไซม์ TPMT ในเม็ดเลือดแดง พบว่า ความชุกของผู้ที่มีอัตราการทำงานของเอนไซม์ระดับปกติ (Normal metabolizer, NM) และผู้ที่มีอัตราการทำงานของเอนไซม์ระดับปานกลาง (Intermediate metabolizer, IM) ในชาวอเมริกัน มีค่าร้อยละ 89-94 และ 6-11 ตามลำดับ ส่วนความชุกของผู้ที่มีอัตราการทำงานของเอนไซม์ระดับต่ำ (Poor metabolizer, PM) พบประมาณร้อยละ 0.3-0.5^[2] แต่สำหรับในประเทศไทย พบความชุกของ NM และ IM มีค่าร้อยละ 95 และ 5 ตามลำดับ แต่ไม่มีรายงานความบกร่องของเอนไซม์ที่เป็น PM^[3] สำหรับความหลากหลายทางพันธุกรรมของยีน *TPMT* จะแตกต่างกันในประชากรแต่ละชาติพันธุ์ โดยในชาวยุโรป พบว่า *TPMT*3A* เป็นอัลลีลผิดแผกที่พบมากที่สุด รองลงมาคือ *TPMT*3C* และ *TPMT*2* แตกต่างจากชาวเอเชียที่พบว่า *TPMT*3C* เป็นอัลลีลผิดแผกที่พบมากที่สุด แต่จะไม่พบ *TPMT*3A* และ *TPMT*2* ในประชากรเอเชีย^[3-5]

ตารางแสดงความถี่ของยีน *TPMT* อัลลีลที่สำคัญในประชากรชาติพันธุ์ต่างๆ^[2-4]

ประชากร	ค่าร้อยละความถี่ของอัลลีล			
	*2	*3A	*3B	*3C
ไทย	0	0	0	3.2-5.3
จีน	0	0	0	1-2.3
ญี่ปุ่น	0	0	0	1.6
เอเชียตะวันตก	0	0.1	-	0
ยุโรป	0.1-0.7	2.3-8.6	0-0.1	0.1-0.8
แอฟริกัน	0	0	-	5.4-7.6
แอฟริกัน-อเมริกัน	0.4	0	-	2.4

ยา Azathioprine จัดเป็น prodrug โดยเมื่อเข้าสู่ร่างกายแล้วจะถูกเปลี่ยนแปลงโดยเอนไซม์หลัก ได้แก่ hypoxanthine guanine phosphoribosyltransferase (HGPRT) ให้อยู่ในรูป 6-mercaptopurine (6-MP) ซึ่งเป็นเมตาบอไลต์ที่มีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา โดยออกฤทธิ์ยับยั้งกระบวนการสร้างดีเอ็นเอ ยับยั้งการแบ่งตัวของเซลล์ และเอนไซม์ TPMT จะทำหน้าที่เปลี่ยน 6-MP ให้เป็น methylmercaptopurine (6-MMP) และเอนไซม์ xanthine oxidase (XO) จะทำหน้าที่เปลี่ยน 6-MP ให้เป็นกรด 6-thiouric ซึ่งทั้ง 6-MMP และ 6-thiouric นี้เป็นเมตาบอไลต์ที่ไม่มีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา ซึ่งจากการศึกษาพบว่า พิษการกดไขกระดูกจากยา Azathioprine ในผู้ป่วยที่ได้รับการปลูกถ่ายไตชาวไทยที่เป็น heterozygous *TPMT*1/*3C* มีความสามารถในการทำงานของเอนไซม์ TPMT ต่ำกว่า และมีโอกาสเกิดพิษไขกระดูกจากยา Azathioprine สูงกว่าผู้ป่วยที่เป็น homozygous *TPMT*1* ถึง 14 เท่า^[3]

ห้องปฏิบัติการเภสัชพันธุศาสตร์ (Laboratory for Pharmacogenomics)

4th Floor, Somdech Phra Debaratana Medical Center, Department of Pathology, Faculty of Medicine

Ramathibodi Hospital Tel. +662-200-4331 Fax +662-200-4332

จากการศึกษาในประชากรชาวคอเคเซียน พบว่าความสามารถในการทำงานของเอนไซม์ TPMT ในเม็ดเลือดแดงในแต่ละบุคคลจะแตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งประชากรออกได้ 3 กลุ่มคือ ประมาณ 89% ของประชากรที่เป็น homozygous wild type *TPMT*1/*1* จะมีการทำงานของเอนไซม์ TPMT ในระดับปกติหรือค่อนข้างสูง (normal or high TPMT activity) ในขณะที่ 11% ของประชากรที่เป็น heterozygous mutant จะมีการทำงานของเอนไซม์ TPMT ระดับปานกลาง (intermediate TPMT activity) และมีเพียง 0.3% ของประชากรที่เป็น homozygous mutant จะมีการทำงานของเอนไซม์ต่ำมาก (low or deficient enzyme activity) ซึ่งมีผลทำให้มีปริมาณ 6-thioguanosine monophosphate สูง และส่งผลลดการทำงานของไขกระดูก

Assignment of likely thiopurine methyltransferase phenotypes based on genotypes ^[6]

Likely phenotype	Genotypes	Examples of diplotypes
Homozygous wild type or normal, high activity (constitutes 86-97% of patients)	An individual carrying two or more functional (<i>*1</i>) alleles	<i>*1/*1</i>
Heterozygous or intermediate activity (3-14% of patients)	An individual carrying one functional allele (<i>*1</i>) plus one non functional allele (<i>*2</i> , <i>*3A</i> , <i>*3B</i> , <i>*3C</i> or <i>*4</i>)	<i>*1/*2</i> , <i>*1/*3A</i> , <i>*1/*3B</i> , <i>*1/*3C</i> , <i>*1/*4</i>
Homozygous variant, mutant, low, or deficient activity (1 in 178 to 1 in 3,736 patients)	An individual carrying two non functional alleles (<i>*2</i> , <i>*3A</i> , <i>*3B</i> , <i>*3C</i> or <i>*4</i>)	<i>*3A/*3A</i> , <i>*2/*3A</i> , <i>*3C/*3A</i> , <i>*3C/*4</i> , <i>*3C/*2</i> , <i>*3A/*4</i>

หลักฐานและเอกสารอ้างอิง (Evidence and References)

- Feng, Q., et al., *Thiopurine S-methyltransferase pharmacogenetics: functional characterization of a novel rapidly degraded variant allozyme*. Biochem Pharmacol. 79(7): p. 1053-61.
- Collie-Duguid, E.S., et al., *The frequency and distribution of thiopurine methyltransferase alleles in Caucasian and Asian populations*. Pharmacogenetics, 1999. 9(1): p. 37-42.
- Vannaprasaht, S., et al., *Impact of the heterozygous *TPMT*1/*3C* genotype on azathioprine-induced myelosuppression in kidney transplant recipients in Thailand*. Clin Ther, 2009. 31(7): p. 1524-33.
- Srimartpirom, S., W. Tassaneeyakul, and V. Kukongviriyapan, *Thiopurine S-methyltransferase genetic polymorphism in the Thai population*. Br J Clin Pharmacol, 2004. 58(1): p. 66-70.
- Hongeng, S., et al., *Frequency of thiopurine S-methyltransferase genetic variation in Thai children with acute leukemia*. Med Pediatr Oncol, 2000. 35(4): p. 410-4.
- Lennard L, Gibson BE, Nicole T, Lilleyman JS. Congenital thiopurine methyltransferase deficiency and 6-mercaptopurine toxicity during treatment for acute lymphoblastic leukaemia. Arch Dis Child 1993; 69:577.
- Lennard L, Van Loon JA, Weinshilboum RM. Pharmacogenetics of acute azathioprine toxicity: relationship to thiopurine methyltransferase genetic polymorphism. Clin Pharmacol Ther 1989; 46:149.
- Gardiner SJ, Gearry RB, Begg EJ, et al. Thiopurine dose in intermediate and normal metabolizers of thiopurine methyltransferase may differ three-fold. Clin Gastroenterol Hepatol 2008; 6:654.